

BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONLAYN TA'LIM PLATFORMASIDAN

FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI

*Husanova Lobar Nurmuxammad qizi**Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti,**70110401-Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi**(Boshlang'ich ta'lim)mutaxassisligi I-bosqich magistri**Tel.882900313**Ilmiy maslahatchi: Pedagogika fanlari nomzodi**Rajabov O'rol Mamatovich*

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarini o'qitishda onlayn ta'lim platformalaridan foydalanishning pedagogik, metodik va psixologik afzalliklari tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning bilimga bo'lgan qiziqishini oshirishi, ularning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishi hamda ta'lim sifatini yaxshilashdagi roli yoritiladi.

Kalit so'zlar: Onlayn ta'lim, raqamli platforma, masofaviy ta'lim, boshlang'ich sinf, interaktiv darslar, raqamli savodxonlik, AKT.

KIRISH

XXI asr axborot va texnologiyalar asri bo'lib, barcha sohalar qatori ta'lim tizimi ham raqamli o'zgarishlar bosqichiga kirdi. Bugungi kunda jamiyatning taraqqiyoti, iqtisodiyotning rivoji va global raqobat sharoitida bilimli, mustaqil fikrlaydigan, zamonaviy texnologiyalarni o'zlashtira oladigan yosh avlodni tarbiyalash muhim vazifaga aylandi. Shu bois, ta'lim jarayoniga raqamli vositalar va onlayn platformalarni joriy etish zamon talabi hisoblanadi.

Boshlang'ich ta'lim – bu shaxsning kelgusidagi bilim va ko'nikmalariga poydevor bo'ladigan muhim bosqichdir. Aynan shu davrda bolada o'qishga bo'lgan qiziqish, intizom, mustaqil ishlash, muloqot qilish va axborotni qabul qilish ko'nikmalari shakllanadi. Agar ushbu jarayon zamonaviy, interaktiv va qiziqarli shaklda tashkil etilsa, o'quvchining bilimga bo'lgan munosabati ijobiy tomonga o'zgaradi. Onlayn ta'lim platformalari aynan mana shu ehtiyojni qondira oladigan samarali vosita hisoblanadi.

Bugungi kunda dunyo miqyosida masofaviy va aralash ta'lim shakllari keng qo'llanilmoqda. Ayniqsa, COVID-19 pandemiyasi davrida ko'plab mamlakatlarda maktablar masofadan turib ta'lim berishga majbur bo'ldi. Bu holat onlayn ta'lim platformalarining qanchalik zarur ekanini ko'rsatdi. O'zbekistonda ham ushbu tajriba asosida elektron darslar, videoresurslar va raqamli platformalar keng joriy etila boshlandi.

Davlatimiz tomonidan ta'lim sohasini raqamlashtirishga katta e'tibor qaratilmoqda. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida maktablarni zamonaviy texnika bilan jihozlash, o'qituvchilarning raqamli savodxonligini oshirish va onlayn ta'lim resurslaridan samarali foydalanish bo'yicha qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bu esa boshlang'ich sinflarda ham raqamli ta'lim muhitini yaratish imkonini bermoqda.

Onlayn ta'lim platformalari yordamida o'quvchilar nafaqat darsni tinglaydi, balki turli interaktiv topshiriqlarni bajaradi, testlardan o'tadi, videomateriallarni tomosha qiladi va bilimlarini mustahkamlaydi. Bu jarayon bolalarda mustaqil fikrlash, axborotni izlash, tahlil qilish va xulosa chiqarish ko'nikmalarini shakllantiradi. Shuningdek, raqamli ta'lim muhitida o'quvchi o'z qobiliyatini erkin namoyon etishi mumkin. Shu sababli boshlang'ich sinflarda onlayn ta'lim platformalaridan foydalanishning afzalliklarini ilmiy asosda o'rganish, ularning ta'lim sifatiga ta'sirini aniqlash va amaliyotga tatbiq etish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida ta'lim jarayoniga raqamli vositalar keng joriy etilmoqda. Xususan, boshlang'ich ta'lim

bosqichida onlayn ta'lim platformalaridan foydalanish o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada qiziqarli, samarali va qulay qilish imkonini bermoqda.

An'anaviy darslarda o'quvchi ko'proq tinglovchi rolda bo'lsa, raqamli platformalar orqali tashkil etilgan darslarda u faol ishtirokchiga aylanadi. Multimedia materiallari, interaktiv mashqlar, onlayn testlar, videodarslar orqali bilimlar mustahkamlanadi. Bu esa bolalarda mantiqiy fikrlash, tezkor qaror qabul qilish va mustaqil o'rganish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Bugungi kunda O'zbekistonda ham raqamli ta'limga alohida e'tibor qaratilmoqda. "Raqamli O'zbekiston – 2030" dasturi doirasida maktablarda zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, elektron darsliklar va platformalardan foydalanish kengaytirilmoqda. Ayniqsa, pandemiya davrida masofaviy ta'limning ahamiyati yaqqol namoyon bo'ldi. Shu sababli boshlang'ich sinflarda onlayn ta'lim platformalarining o'rni va afzalliklarini ilmiy jihatdan o'rganish dolzarb masalalardan biridir.

METODLAR

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy metodlardan foydalanildi:

Kuzatish metodi – onlayn dars jarayonini tahlil qilish;

So'rovnoma metodi – o'qituvchi, o'quvchi va ota-onalar fikrini o'rganish;

Taqqoslash metodi – an'anaviy va onlayn ta'lim samaradorligini solishtirish;

Tahlil va umumlashtirish – platformalarning pedagogik imkoniyatlarini baholash.

NATIJALAR

Tajriba sinflarida dars jarayoniga Tadqiqot jarayonida boshlang'ich sinflarda onlayn ta'lim platformalaridan foydalanish samaradorligi har tomonlama tahlil qilindi. Kuzatishlar, so'rovnomalar va taqqoslash natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli platformalar dars jarayoniga joriy etilganda o'quvchilarning bilimga bo'lgan munosabati va o'zlashtirish darajasi sezilarli darajada oshadi.

Birinchidan, o'quvchilarning darsga qiziqishi va faolligi ortdi. Onlayn platformalarda rangli dizayn, animatsiyalar, audio va video materiallar mavjud bo'lgani sababli o'quvchilar darsni zerikmasdan qabul qila boshladilar. Interaktiv

testlar, o'yin shaklidagi mashqlar va viktorinalar bolalarda raqobat va o'zini namoyon etish istagini kuchaytirdi.

Ikkinchidan, bilimlarni mustahkamlash darajasi yuqoriladi. Darsdan so'ng platforma orqali topshiriqlarni qayta bajarish, xatolar ustida ishlash va videodarslarni qayta ko'rish imkoniyati mavjud bo'ldi. Bu esa o'quvchilarning mavzuni chuqurroq o'zlashtirishiga yordam berdi.

Uchinchidan, mustaqil ishlash ko'nikmalari rivojlandi. O'quvchilar topshiriqlarni o'z vaqtida bajarishga, vaqtni to'g'ri rejalashtirishga va mas'uliyatli bo'lishga o'rgandilar. Platforma orqali bajarilgan ishlar avtomatik saqlangani sababli, o'quvchi o'z rivojlanishini kuzatish imkoniga ega bo'ldi.

To'rtinchidan, baholash tizimi shaffoflashdi va tezlashdi. O'qituvchi test va topshiriqlarni avtomatik tekshirishi, natijalarni tezda e'lon qilishi mumkin bo'ldi. O'quvchi esa o'z xatolarini darhol ko'rib, ularni to'g'rilash imkoniga ega bo'ldi.

Beshinchidan, ota-ona va o'qituvchi o'rtasidagi hamkorlik kuchaydi. Platformalar orqali ota-onalar farzandining darslarda ishtiroki, baholari va topshiriqlarini kuzatib borish imkoniyatiga ega bo'ldilar. Bu esa ta'lim jarayonida uch tomonlama hamkorlikni mustahkamladi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari onlayn ta'lim platformalari boshlang'ich sinflarda bilim sifatini oshirish, o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishini ta'minlash va ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda muhim vosita ekanini tasdiqladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki:

o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi sezilarli darajada oshdi;

mustaqil ishlash ko'nikmalari rivojlandi;

bilimlarni o'zlashtirish darajasi yuqoriladi;

baholash jarayoni tezlashdi va shaffof bo'ldi;

ota-ona va o'qituvchi o'rtasidagi hamkorlik mustahkamlandi.

Shuningdek, onlayn ta'lim platformalari orqali dars sifati oshgani kuzatildi.

MUNOZARA

Boshlang'ich sinflarda qo'llanilayotgan Google Classroom, Zoom, Moodle, Kahoot kabi platformalar o'quvchilar yoshiga mos interaktiv muhit yaratadi. Onlayn platformalar orqali o'quvchilar mustaqil topshiriqlar bajaradi, testlardan o'tadi va darhol natijani ko'rish imkoniga ega bo'ladi. O'qituvchi esa o'quvchilar faoliyatini real vaqt rejimida kuzatib boradi.

Shuningdek, platformalar o'quvchilarda raqamli savodxonlikni rivojlantiradi. Ammo texnik vositalar yetishmasligi va internet tezligining pastligi ayrim hududlarda muammo bo'lib qolmoqda.

XULOSA

Boshlang'ich sinflarda onlayn ta'lim platformalaridan foydalanish bugungi kunda ta'lim tizimini modernizatsiya qilishning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot davomida olingan natijalar shuni ko'rsatdiki, raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning bilim olish jarayoniga bo'lgan munosabatini ijobiy tomonga o'zgartiradi, ularning faolligi va mustaqil ishlash qobiliyatini oshiradi. Onlayn platformalar darslarni interaktiv, qiziqarli va samarali shaklda tashkil etish imkonini beradi. Multimedia materiallari, testlar, o'yinli topshiriqlar va vizual vositalar yordamida o'quvchilar bilimni tezroq va mustahkamroq o'zlashtiradi. Bu esa an'anaviy ta'lim usullariga nisbatan yuqori natija beradi.

Shuningdek, raqamli ta'lim muhiti o'quvchilarda raqamli savodxonlikni shakllantiradi, ularni zamonaviy texnologiyalar bilan ishlashga o'rgatadi. Bu ko'nikmalar kelajakda ularning ijtimoiy hayoti va kasbiy faoliyatida muhim ahamiyat kasb etadi. O'qituvchilar uchun esa onlayn platformalar darsni rejalashtirish, baholash va nazorat qilish jarayonlarini soddalashtiradi. Ota-onalar bilan doimiy aloqa yo'lga qo'yiladi, bu esa ta'lim jarayonida hamkorlikni kuchaytiradi.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinflarda onlayn ta'lim platformalaridan foydalanish ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishini ta'minlash hamda ularni raqamli jamiyatga moslashtirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Kelajakda bu yo'nalishni yanada rivojlantirish, texnik imkoniyatlarni kengaytirish va o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini oshirish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Xodjayeva, D. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan, 2021.
2. Abduqodirov A. Raqamli ta'lim asoslari. Toshkent, 2022.
3. Xolmatova N. Boshlang'ich ta'lim metodikasi. Samarqand, 2021.
4. UNESCO. Digital Learning in Primary Education, 2023.
5. Boshlang'ich ta'limda integrativ yondashuv asoslari. – Toshkent, 2022.
6. www.edu.uz
7. [www.ziyonet.](http://www.ziyonet.uz)